

Elżbieta Antasik

Beata Starosta

Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej

Politechnika Wroclawska

Wroclaw, Polska

Baza DONA – system rejestracji i analizy dorobku naukowego pracowników Politechniki Wroclawskiej

Wstęp

Obserwowany od kilkudziesięciu lat postęp w dziedzinie technologii informacyjnych, umożliwiających szybki i łatwy dostęp do informacji, przyczynia się do szerokiego rozwoju nauki i techniki, a rozwój nauki i techniki wpływa na powstawanie kolejnych zasobów informacyjnych. Jednak niekontrolowany przyrost zasobów staje się przyczyną niekorzystnego zjawiska, jakim jest szum informacyjny. Szum informacyjny może znacząco utrudniać dotarcie do wartościowych treści przy jednoczesnym ryzyku pozyskiwania fałszywych danych, w efekcie czego istnieje prawdopodobieństwo zastopowania ww. procesu rozwoju (Rys. 1).

INFORMACJA → NAUKA/TECHNIKA → INFORMACJA → NAUKA/
TECHNIKA → INFORMACJA (SZUM) → ?

Rys. 1. Wpływ rozwoju nauki i techniki na zasoby informacji

W celu opanowania zjawiska szumu informacyjnego potrzebne są narzędzia pozwalające na selektywną dystrybucję informacji naukowo-technicznej. Narzędzia, które po pierwsze – zarejestrują i uporządkują istniejące źródła informacji, po drugie – zagwarantują ich wartość, a po trzecie – umożliwią relewantne ich wyszukiwanie. Przykładem ww. narzędzi mogą być różnorodne bazy danych bibliograficznych, abstraktowych, pełnotekstowych i mieszanych. Bazy te budowane są przez kompetentne w tym zakresie jednostki, głównie przez firmy komercyjne (np. Elsevier, Proquest, EBSCO), które udostępniają dane odpłatnie w sposób licencjonowany, a także przez instytucje państwowe o charakterze naukowym (np. uczelnie wyższe, instytuty badawcze), które najczęściej umożliwiają otwarty dostęp do informacji o zasobach, a często również do samych zasobów.

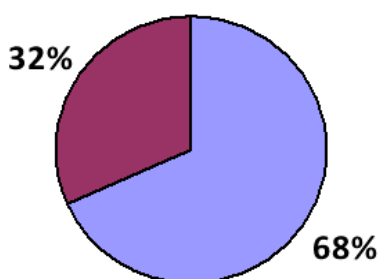
Przykładem bazy bibliograficznej tworzonej na potrzeby rozwoju nauki i techniki – jest baza DONA – DOrobek NAukowy Pracowników Politechniki Wrocławskiej¹.

Zaprezentowane w niniejszym opracowaniu zagadnienia zostały oparte m. in. na doświadczeniach osób, które współtworzą i współtworzyły bazę DONA od początku jej istnienia. Doświadczenia te zostały przedstawione w materiałach źródłowych podanych w Bibliografii.

Baza DONA – informacje ogólne

Pod pojęciem dorobku naukowego rejestrowanego w bazie DONA rozumie się przede wszystkim prace piśmiennicze będące efektem działalności naukowo-badawczej. Bierze się pod uwagę, utrwalone na nośnikach tradycyjnych lub cyfrowych, dokumenty tekstowe, wśród których wyróżnia się prace publikowane i niepublikowane oraz prace naukowe i o charakterze nienaukowym (Rys. 2, 3). Obecnie (maj 2017 r.) baza DONA zawiera ponad 208 tysięcy rekordów bibliograficznych. Wśród zarejestrowanych dokumentów znajdują się utwory pracowników, doktorantów i studentów Politechniki Wrocławskiej, a także prace nieafiliowane lub powstałe poza okresem zatrudnienia na uczelni (Rys. 3).

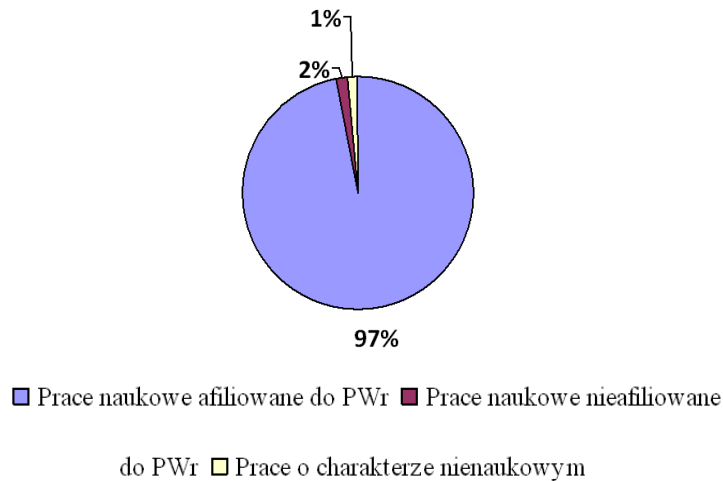
Większą część zarejestrowanego dorobku (68%) stanowią prace publikowane, a wśród nich dominują dzieła niesamoistne wydawniczo, takie jak: artykuły z czasopism, referaty, komunikaty konferencyjne, rozdziały z książek lub monografii (Rys. 2, 4). Na prace niepublikowane składają się głównie raporty uczelni ukazujące się w seriach: SPR (Sprawozdania) i PRE (Preprinty), a także doktoraty, zgłoszenia patentowe i referaty.

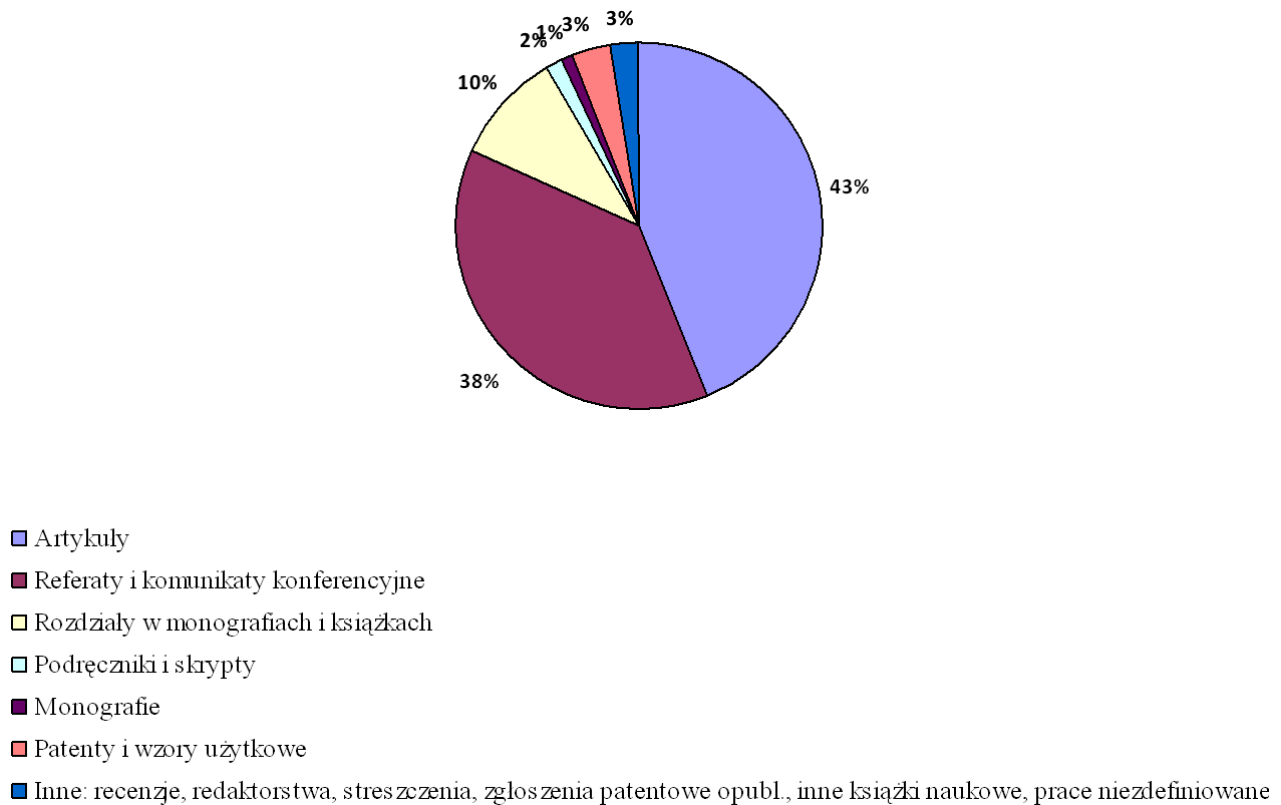
■ Prace publikowane ■ Prace niepublikowane

Rys. 2. Udział procentowy prac publikowanych i niepublikowanych w bazie DONA

¹ *Dorobek Naukowy DONA* [online], [dostęp: 29.03.2017]. Dostępny w: <http://biblioteka.pwr.edu.pl/uslugi/dorobek-naukowy/informacje-ogolne>

Rys. 3. Udział procentowy prac naukowych i o charakterze nienaukowym w bazie DONA

Rys. 4. Rodzaje publikacji w bazie DONA – udział procentowy

Rejestracja publikacji o charakterze naukowym afiliowanych do Politechniki Wrocławskiej jest obligatoryjna na mocy zarządzenia Rektora² od 1969 roku. Zaniechanie tego obowiązku przez autorów skutkuje niezaliczeniem

² Szczegółowe zasady planowania i sprawozdawczości z prowadzonych badań naukowych. W: Zarządzenia i wytyczne. Organizacja działalności instytutu uczelnianego, Wrocław 1969.

niezdokumentowanych prac w procesie oceny okresowej lub aplikacji o grant albo stypendium. W celu uzyskania jak największej kompletności bazy podjęto starania, by zarejestrować w niej możliwie wszystkie publikacje wydane od 1945 roku oraz prace niepublikowane – od 1969 roku. Dzięki temu DONA jest rzetelną bazą służącą nie tylko do celów wyszukiwawczych, ale także ewaluacyjnych. Ewaluacja przeprowadzana jest okresowo na poziomie uczelni oraz kraju. Ocenie zostają poddani poszczególni pracownicy naukowcy, jednostki uczelni, a także uczelnia jako całość. Związane z tym rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW)³ mają wpływ na rodzaj informacji wprowadzanych do bazy DONA, co powoduje konieczność aktualizowania zasad stosowanych na uczelni. Obecnie DONA działa w oparciu o Zarządzenie Rektora z 2016 r.⁴, które tak jak poprzednie, oprócz obowiązku dokumentowania prac, określa tryb obiegu dokumentów, ich rodzaje i zasady rejestracji. Zapis ustala też odpowiedzialność za rozstrzygnięcie wątpliwości pojawiających się podczas rejestracji prac, zgodnie z którą Dyrektor Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej (CWINT) decyduje o uznaniu dokumentu jako publikacji (w przypadkach braku ISBN, ISSN), natomiast w zakresie oceny merytorycznej, decyzję podejmuje redaktorzy naukowcy ustanowieni przy wydziałach, a w ostatniej instancji dziekani.

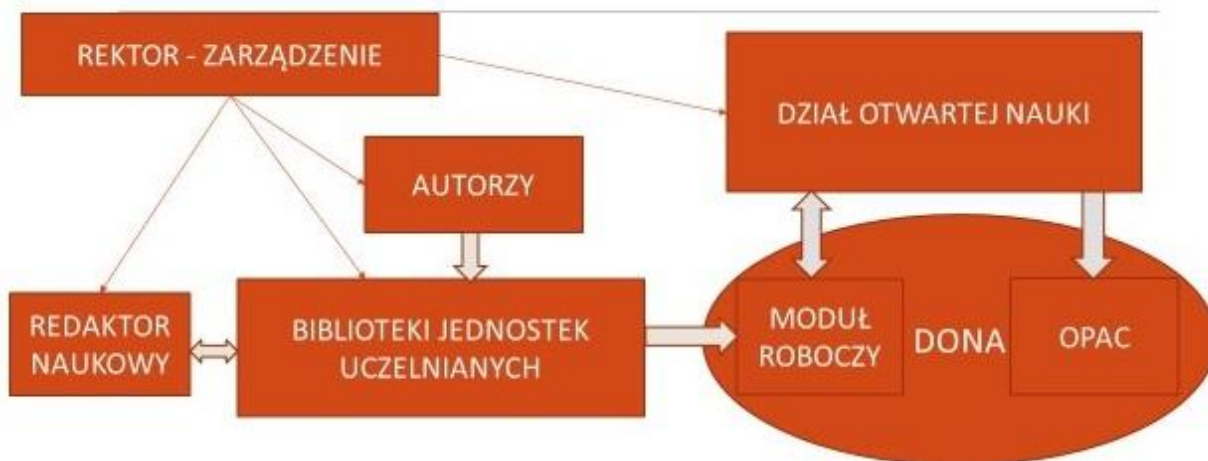
Na Politechnice Wrocławskiej, podobnie jak na większości polskich uczelni, rejestracja dorobku naukowego pracowników jest wpisana w zakres zadań systemu biblioteczno-informacyjnego. Obecnie w ramach Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej funkcjonuje Dział Otwartej Nauki, który jest koordynatorem działań związanych z dokumentowaniem dorobku (Rys. 5). Proces rozpoczyna się w bibliotekach usytuowanych przy jednostkach organizacyjnych uczelni, do których autorzy dostarczają swoje prace w wersji drukowanej lub

³ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie Systemu Informacji o Nauce [online]. Dz.U., poz. 944 [dostęp: 28.05.2017]. Dostępny w: http://www.bip.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2015_07/9196d392a17bff43f33ced3017ac5a58.pdf.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych [online]. Dz.U., poz. 2154 [dostęp 28.05.2017]. Dostępny w: http://www.bip.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2017_01/eef3ce53f11d75c8345087358d8f65e4.pdf.

⁴ Zarządzenie Wewnętrzne 50/2016 z dnia 18 kwietnia 2016 r. sprawie dokumentowania i rozpowszechniania wyników badań naukowych Politechniki Wrocławskiej.

elektronicznej (pliki pdf, linki do tekstu publikacji online). Ponadto autorzy zobowiązani są do wypełnienia formularza mającego na celu uzupełnienie informacji o dziele, takich jak: tłumaczenie tytułu (jeśli tekst jest w języku obcym), określenie afiliacji, numeru grantu, kierunku badań, słów kluczowych, charakteru pracy, kodów klasyfikacji tematycznej. Pracownik biblioteki wprowadza dane do modułu roboczego bazy DONA, tworząc, zgodnie z przyjętymi w Polsce normami, rekord bibliograficzny w formacie MARC21, a następnie przekazuje dokument wraz z wydrukowaną kartą dokumentacyjną redaktorowi naukowemu, który weryfikuje publikację pod kątem merytorycznym, decydując o jej naukowym lub popularnonaukowym charakterze. W kolejnym etapie praca trafia do Działu Otwartej Nauki, gdzie jest sprawdzana. Ponadto sprawdzana jest poprawność i kompletność rekordu bibliograficznego, który po zatwierdzeniu staje się widoczny w katalogu online.

Rys. 5. Schemat procesu dokumentowania dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej

Na przestrzeni lat zakres informacji umieszczanych w bazie znacznie się poszerzył. Koniecznością stało się dostosowanie zawartości opisów bibliograficznych do wymogów oceny parametrycznej jednostek. Dla każdego rodzaju dokumentu (jest ich obecnie 27) sformalizowano szablon (w formacie MARC21) z polami niezbędnymi do utworzenia rekordu (pola opisu formalnego i rzeczowego), wzbogacając go o pola, których format nie uwzględnia, a dotyczące (Rys. 6):

- daty zdokumentowania pracy,
- rodzaju pracy (artykuł, raport itp.),

- statusu pracy (naukowa, nienaukowa),
- charakteru pracy (podstawowa, stosowana, wdrożeniowa itp.),
- zasięgu pracy wg języka (międzynarodowy, lokalny),
- zasięgu pracy wg miejsca wydania (krajowy, zagraniczny),
- obecności tytułu pracy w bazach: Web of Science, Scopus,
- obecności tytułu czasopisma w bazie Master Journal Reports oraz wartości Impact Factor
- obecności tytułu czasopisma na listach MNIŚW oraz jego punktacji,
- dostępności w trybie Open Access i rodzaju licencji.

The image shows a bibliographic record with various fields and links to external services. The record includes fields for address, organization, department, date, type, status, publication status, character, and various lists. It also features links to external services like Clarivate Analytics, InCites, and Open Access.

Adres elektron.	056	41	u	http://dx.doi.org/10.1007/s11069-016-2623-3
Jedn. organiz.	902		a	W06/202
Wydział	903		a	W06
Data zdokument.	DDO		a	20170125
Rodzaj pracy	ROD		a	A
Status pracy	STA		a	N
Zas. publ.- st.	ZAS		a	Z
Zas. publ.- nw.	ZAN		a	M
Charakter pracy	CHP		a	P
Wsk. listy min.	WLM		a	T
Punkty minister	LMI		a	25
			b	2016
Wsk. listy fil.	WLF		a	T
Wsk. Impact Fac	WIF		a	T
Impact factor	IFA		a	01.746
			b	2015
Wsk. open acc.	WOA		a	T
			b	20161213
Lic. open acc.	LOA		a	FINAL_PUBLISHED
			b	CC-BY
			c	AT_PUBLICATION
			d	0
			e	OTHER
Kontr. open acc	KOA		a	S
Rok zaliczenia	RZA		a	2017
Data do sprawoz	DDS		a	20170125
Wsk. publikacji	PUB		a	T

Rys. 6. Fragment rekordu bibliograficznego dla artykułu – z dodatkowymi polami

Obecność dodatkowych pól pozwala na tworzenie różnego rodzaju analiz i zestawień bibliograficznych oraz statystycznych. W celu utrzymania wysokiej jakości bazy zawartość rekordów kontrolowana jest kartotekami hasel wzorcowych oraz systemem raportów wykrywających błędy.

Baza DONA – rys historyczny

W 1964 r. w Polsce ukazało się Zarządzenie Przewodniczącego Nauki i Techniki⁵, które obligowało instytucje naukowe do przekazywania informacji o

⁵ Zarządzenie nr 42 Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 10 lipca 1964 r. Dz.U. KNIT, nr 3, poz. 7.

zakończonych pracach naukowo-badawczych do Centralnego Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej. W tym samym roku w odpowiedzi na ww. Zarządzenie władze Politechniki Wrocławskiej powołały Sekcję Dokumentacyjną w ramach Oddziału Informacji Naukowej funkcjonującego w strukturze systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni. W celu usprawnienia procesu dokumentacji i zwiększenia kompletności danych, Rektor Politechniki Wrocławskiej w 1969 r. wydał Zarządzenie Wewnętrzne⁶, w którym określił dokumentowanie i rejestrowanie wyników badań naukowych jako obowiązkowe. Od tego momentu informacje o dorobku piśmienniczym pracowników uczelni, potrzebne najczęściej do oceny ich pracy zawodowej, generowane są tylko na podstawie danych zgromadzonych i zatwierdzonych zgodnie z określonymi regułami. Obligatoryjność procesu dokumentowania dorobku wpłynęła istotnie na sumienność zgłaszania prac do rejestracji, co z kolei zaowocowało wysokoprocentową kompletnością danych. Władze uczelni doceniając korzyści wynikające z dokumentowania dorobku, wydawały kolejne regulacje dotyczące tego procesu. Określono w nich min. rodzaje dokumentów (publikowane i niepublikowane) podlegających rejestracji (obowiązkowej i nieobowiązkowej), a także wskazano sposoby weryfikowania oceny merytorycznej prac. Ostatnie z dotychczas wydanych zarządzeń Rektora ściśle koreluje z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które nakładają na uczelnie obowiązek przesyłania danych do modułu centralnego pod nazwą Polska Bibliografia Naukowa.

Jak się więc okazuje, prowadzenie rejestracji dorobku naukowego jest sprawą niezwykle istotną nie tylko w skali uczelni, ale również w skali kraju, a Politechnika Wroclawska dzięki wczesnie podjętym regulacjom i rzetelnemu podejściu do zagadnienia, może poszczycić się jedną z najbardziej kompletnych i uporządkowanych baz tego typu w Polsce.

Wraz z uszczegółowianiem przepisów dokumentacyjnych następował rozwój jednostki odpowiedzialnej za cały proces. Sekcja Dokumentacyjna przekształciła się w 1972 r. w Oddział Dokumentacji, który bezpośrednio organizował, koordynował i kontrolował działalność całego systemu informacji o dorobku naukowym uczelni. Na system ten składała się sieć bibliotek funkcjonujących w strukturze Politechniki Wrocławskiej (biblioteki zakładów, instytutów, wydziałów itp.), do których autorzy przynosili swoje prace. Pracownicy bibliotek sporządzali opisy bibliograficzne z

⁶ Szczegółowe zasady planowania..., op. cit.

autopsji i wzbogacając je o dodatkowe informacje, przygotowywali karty dokumentacyjne. Zawartość formalna i merytoryczna kart była następnie weryfikowana i zatwierdzana przez centralnie funkcjonujący Oddział Dokumentacji. Ponadto Oddział Dokumentacji był odpowiedzialny za:

- sporządzanie bieżących i okresowych podsumowań oraz wykazów na potrzeby pracowników i jednostek uczelnianych,
- przygotowywanie corocznych (w latach 1969 – 2006) edycji : «Bibliografii publikacji pracowników Politechniki Wrocławskiej» (plus dodatkowo bibliografii retrospektywnej za lata 1945-1968) oraz «Analizy dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej» od 1973 roku do chwili obecnej,
- wysyłkę danych do baz zewnętrznych, takich jak SYNABA czy Dissertation and Theses.

Większość ww. zadań ma miejsce również obecnie, jednak narzędzia do ich realizacji zmieniają się wraz z rozwojem technologii. Dostyc wcześnie, bo już w 1973 roku, w ramach automatyzacji procesów bibliotecznych na Politechnice Wrocławskiej, specjalnie powołany do tych celów Oddział Automatyzacji Przetwarzania Informacji Naukowej (APIN) opracował system komputerowy przeznaczony do stworzenia bazy danych o dorobku naukowym. System nosił nazwę SINT/D i był eksploatowany na komputerze ODRA 1305. Informacje wprowadzano wówczas w formie FIND za pomocą papierowej taśmy perforowanej, a następnie magazynowano na taśmie magnetycznej. Cztery lata później, w zmodyfikowanej wersji systemu – SINT/NB, zastosowano udoskonalony format zapisu danych – APIN/MARC. Kolejne lata rozwoju technologii umożliwiły w 1992 roku konwersję danych z taśm magnetycznych do utworzonego lokalnie przez Oddział APIN sieciowego systemu mikrokomputerowego, który otrzymał nazwę DONA (DOrobek NAukowy). System posadowiony na serwerze firmy NOVELL pozwalał na pracę w sieci lokalnej na wielu stanowiskach. W 1996 roku przekonwertowano dane z systemu DONA do Zintegrowanego Systemu Bibliotecznego APIN, który obejmował również inne moduły biblioteczne. Nowy system zaoferował i użytkownikom możliwość wyszukiwania informacji online i samodzielnego wykonywania wydruków. Mimo wielu udogodnień informatycznych, praca dokumentalistów była w dalszym ciągu dublowana. W bibliotekach sieci uczelnianej nadal tworzono karty dokumentacyjne w sposób tradycyjny, a następnie pracownicy Oddziału Dokumentacji przepisywali ich zawartość do systemu

komputerowego. Dopiero wprowadzenie w 2000 roku Elektronicznej Karty Dokumentu (ELKADO) pozwoliło na pierwotny zapis danych na dyskietce, a następnie wgranie ich do modułu głównego bazy DONA. 2002 rok przyniósł rozwiązanie w postaci internetowego systemu APIN2000 umożliwiającego wygodne wyszukiwanie informacji w World Wide Web. W 2005 roku rozpoczęto przygotowania mające na celu przeniesienie bazy DONA do zakupionego wcześniej dla innych modułów – Zintegrowanego Systemu Bibliotecznego ALEPH. Proces ten wymagał przede wszystkim starannej konwersji danych z formatu APIN/MARC do formatu MARC21. System ALEPH funkcjonujący w pełni od początku 2009 roku, zmodyfikowany lokalnymi rozwiązaniami, w znacznym stopniu usprawnił prace związane z tworzeniem i eksploatacją bazy DONA.

Baza DONA – użyteczność Źródło informacji bibliograficznej

Baza DONA, posadowiona w systemie ALEPH, zaopatrzona jest w utworzone lokalnie narzędzia wyszukiwawcze pozwalające na formułowanie zapytań w różnorodnych konfiguracjach oraz generowanie danych statystycznych. W zależności od potrzeb użytkownik może samodzielnie lub za pośrednictwem Działu Otwartej Nauki uzyskać informacje o dużym stopniu szczegółowości. Na stronie domowej bazy znajdują się trzy formularze wyszukiwawcze⁷:

- Formularz autora – umożliwia podsumowanie dorobku danego autora z możliwością zawężenia do wybranych kryteriów: zakresu chronologicznego, rodzaju prac, wskaźników bibliometrycznych, zasięgu językowego itp.
- Formularz tematyczny – pozwala na przeszukiwanie bazy według dowolnych słów z określonych pól rekordu bibliograficznego: tytułu pracy, nazwy konferencji, tytułu wydawnictwa ciągłego, słów kluczowych itp.
- Formularz zbiorczy – umożliwia podsumowanie dorobku całej uczelni lub jednostki uczelnianej (wydziału, zakładu, katedry, studium), również już nieistniejącej.

Listę wyników użytkownik może przejrzeć na stronie WWW lub wyeksportować na zewnątrz za pośrednictwem poczty elektronicznej lub serwisu RefWorks. Wygenerowane opisy bibliograficzne, przy pomocy serwera linkującego

⁷ Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej. Baza DONA [online], [dostęp 28.05.2017]. Dostępny w: http://dona.bg.pwr.wroc.pl/Aleph/wysz_aut.htm.

SFX lub poprzez zawarty w nich adres URL, umożliwiając łatwy dostęp do pełnych tekstów publikacji pochodzących z baz subskrybowanych przez CWINT, publikowanych w systemie Open Access, a także tych, które znajdują się w zasobach Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej. Wyniki wyszukiwań ograniczone są do prac zarejestrowanych jako jawne. Informacje o dokumentach poufnych i tajnych (zgłoszenia patentowe, niektóre sprawozdanie z badań) możliwe są do uzyskania jedynie w Dziale Otwartej Nauki.

Źródło danych do oceny

Działalność uczelni, jej poszczególnych jednostek oraz pracowników podlega różnorodnym ocenom, począwszy od oceny wewnętrznej, poprzez udział w rankingach prasowych, na ocenie ministerialnej, od której zależy finansowanie jednostki, kończąc. Dorobek naukowy i wskaźniki (ilościowe i jakościowe) z nim związane są jednym z najważniejszych kryteriów oceny. Dlatego też twórcy bazy DONA dokładają wszelkich starań, by dane w niej zawarte były kompletne, aktualne i użyteczne. Do celów oceny użytkownicy potrzebują informacji o różnym stopniu szczegółowości. Podstawowe podsumowania statystyczne mogą wygenerować samodzielnie, korzystając z komputerów sieci uczelnianej lub poprzez system PROXY. Szerzej zakrojone statystyki tworzone są przez zespół Działu Otwartej Nauki zgodnie z zapotrzebowaniem na różnego rodzaju raporty, analizy i wykazy prac niezbędne w procesach ewaluacyjnych.

W ostatnich latach, na mocy ww. rozporządzeń MNiSW, obligatoryjne jest wprowadzanie informacji o dorobku naukowym do baz Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym, takich jak Ankieta Jednostki czy Moduł Sprawozdawczy Polskiej Bibliografii Naukowej⁸. Fakt ten znacznie podnosi użyteczność bazy DONA, gdyż dzięki jej skrupulatnie gromadzonym zasobom, a także dzięki wprowadzeniu odpowiednich rozwiązań informatycznych, eksport danych do ww. baz może odbywać się w sposób automatyczny.

Na podstawie zawartości bazy DONA opracowywany jest coroczny raport: «Analiza dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej». Jest to ponad dwustustronicowy dokument przeznaczony dla władz uczelni, zawierający liczbowe podsumowanie dorobku poszczególnych pracowników oraz jednostek

⁸ *Zintegrowany System Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym* [online], [dostęp: 29.03.2017]. Dostępny w: <https://polon.nauka.gov.pl/>.

organizacyjnych uczelni, a także dane statystyczne opracowane w oparciu o współczynniki wartościujące: Impact Factor, cytowania, punktację MNiSW). Raport ukazuje się drukiem od 1973 r., a od 2003 r. dostępny jest również w wersji elektronicznej. Każdorazowa edycja «Analizy dorobku...» powiązana jest z prezentacją danych na posiedzeniu Senatu uczelni. Dla potrzeb prezentacji tworzy się różnorodne rankingi i wykresy obrazujące aktywność naukowo-badawczą.

Promocja dorobku pracowników Politechniki Wrocławskiej

Wymieniając podstawowe funkcje Bazy DONA, nie sposób pominąć jej wpływu na promocję uczelni. Autorzy, którzy coraz częściej publikują w modelu Open Access, zwiększają widoczność swojego dorobku, co ma wpływ na przyspieszenie komunikacji naukowej i stymuluje wzrost ilości cytowań. Umieszczanie w bazie DONA adresu URL generuje dodatkowy punkt dostępu do pracy, a dodawanie informacji o licencji OA przyspiesza proces deponowania publikacji w Repozytorium Wiedzy Politechniki Wrocławskiej, które obecnie jest w trakcie budowy i rozwoju, a docelowo ma służyć jako kompletna baza pełnotekstowych zasobów uczelni.

Dane zawarte w bazie DONA są znakomitą podstawą do analiz dotyczących nowych trendów w nauce i technice, rozwijających się kierunków badań, oraz współpracy krajowej i zagranicznej naukowców (afiliacja autorów).

Gromadząc dane o kierunkach badań, zespołach badawczych, grantach, zleceniach, wdrożonych rozwiązaniach (opisy patentowe), baza DONA staje się potencjalnym źródłem wiedzy i inspiracji dla środowiska biznesowo-przemysłowego. Wspiera tym samym trzecią misję uczelni, jaką jest upowszechnianie i popularyzacja wyników badań oraz ich wdrażanie, w tym komercjalizacja⁹.

Podsumowanie

Dokumentowanie dorobku pracowników uczelni ma na celu stworzenie zasobu informacji o wynikach badań naukowych, a następnie uporządkowanie go w określony sposób, stałe uaktualnianie i udostępnianie szerokiemu kręgowi odbiorców. Działalność ta wspomaga rozwój nauki, techniki i gospodarki

⁹ K. Leja, *Trzy misje uczelni, trzy ścieżki kariery* [online], [dostęp 27.05.2017]. Dostępny w: <http://obywatelenauki.pl/2015/01/trzy-misje-uczelni-trzy-sciezki-kariery-krzysztof-leja-na-lamach-fa/>.

poprzez umożliwienie dostępu do wyselekcjonowanej informacji o wartościowych źródłach wiedzy, co w dobie szumu informacyjnego ma niebagatelne znaczenie. Zastosowanie nowoczesnych technologii do obsługi zasobu sprawia, że dostęp ten jest wygodny, a otrzymane wyniki relewantne.

Baza dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej – DONA – jest jedną z pierwszych tego typu baz w Polsce. Dzięki jej dużej kompletności i poszerzonemu zakresowi rejestrowanych dokumentów, pracownicy, a także jednostki uczelniane mają możliwość zebrania informacji o całości swojego dorobku w jednym miejscu.

Zasoby informacyjne bazy DONA mają szerokie zastosowanie, stanowiąc: znakomite źródło do poszukiwań literatury na specjalistyczne tematy, podstawę do oceny pracowników i jednostek uczelni, punkt wyjścia do analiz dotyczących kierunków badań i stanu niektórych dyscyplin naukowych. Baza DONA, będąc dostępną online, jest także elementem promocji uczelni i jej pracowników w świecie nauki i biznesu.

Refleksja końcowa

Trudno sobie wyobrazić sprawnie funkcjonującą instytucję, która nie prowadziła by ewidencji zasobów materialnych. Brak wiedzy o posiadanym majątku oraz niemożność jego oszacowania to czynniki istotnie podnoszące ryzyko niegospodarnego zarządzania środkami finansowymi. Przykładem mogłoby być dublowanie zakupów lub niewykorzystywanie zasobów ze względu na nieświadomość ich posiadania. Spis dóbr materialnych wydaje się zatem rzeczą oczywistą i niezbędną. Podobny status ważności powinna mieć rejestracja dorobku intelektualnego pracowników nauki.

Bibliografia

Klesta D., Rzońca I., *Komputerowy zintegrowany system biblioteczny ALEPH: koncepcja funkcjonowania bazy danych Dorobku Naukowego Pracowników DONA w Bibliotece Głównej Politechniki Wrocławskiej*, Raporty BG i OINT PWr, 2005, Ser. SPR, nr 268.

Koćcio D., Radecka B., Statkiewicz I., *Komputerowy zintegrowany system biblioteczny ALEPH. Interfejs wyszukiwawczy WWW dedykowany dla bazy Dorobek Naukowy Pracowników Politechniki Wrocławskiej DONA*, Raporty BG i OINT PWr, 2005, Ser. SPR, nr 269.

Komperda A., *Dokumentacja dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej*. W: *Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia 5*, Biblioteka Politechniki

Wrocławskiej 1946–2006, red. H. Szarski, J. Wojtczak, Wrocław 2007, s. 23–36 [online], [dostęp: 29.05.2017]. Dostępny w: <http://www.dbc.wroc.pl/publication/1540>.

Komperda A., *Rozwój systemu dokumentowania prac naukowych na Politechnice Wrocławskiej*, W: *Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia 6, Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy Polonijnych*, red. H. Szarski, M. Kuziela, Wrocław 2008, s. 193–206 [online], [dostęp: 23.05.2011]. Dostępny w: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=2233&dirids=1>.

Komperda A. Urbanczyk B., *DONA – baza dorobku naukowego Politechniki Wrocławskiej źródłem wiedzy o potencjale naukowym uczelni* [film], W: *Infobazy 2014 : inspiracja – integracja – implementacja : VII Krajowa konferencja naukowa*, Gdańsk, Sopot, 8–10 września 2014 [online], [dostęp: 26.05.2017]. Dostępny w: <http://platontv.pl/adv?page=6&keyword=infobazy&id=4037>.

Mąka B., *Nowoczesne narzędzia do tworzenia i użytkowania bazy danych o dorobku naukowym pracowników Politechniki Wrocławskiej*, W: *Między hybrydą a cyfrą*, red. J. Czyrek, B. Górna, Wrocław 2010, s. 63–69 [online], [dostęp: 26.05.2017]. Dostępny w: http://www.dbc.wroc.pl/Content/5941/Miedzy_hybryda_a_cyfra.pdf

Elżbieta Antasik
Beata Starosta

Baza DONA – system rejestracji i analizy dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej

Streszczenie. DONA jest bazą rejestrującą publikacje (od 1945 r.) i prace niepublikowane (od 1969 r.) pracowników Politechniki Wrocławskiej. Stanowi ona źródło danych bibliograficznych i statystycznych, uzupełnionych o wskaźniki bibliometryczne zaczerpnięte z Journal Citation Reports, Master Journal List oraz Web of Science Core Collection. Skuteczne funkcjonowanie bazy zapewnia zarządzenie Rektora, nakładające na pracowników obowiązek rejestracji prac naukowych. DONA działa w oparciu o system ALEPH, którego elementy zmodyfikowano i wzbogacono o własne rozwiązania informatyczne. Tworzenie bazy realizowane jest w ramach współpracy Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej z innymi jednostkami uczelni oraz bezpośrednio z autorami. DONA umożliwia realizację różnego typu zadań i usług na rzecz władz i poszczególnych jednostek organizacyjnych uczelni oraz na potrzeby indywidualnych pracowników, doktorantów i studentów. Najistotniejsze z tych zadań to: opracowywanie rocznego raportu «Analiza dorobku naukowego pracowników Politechniki Wrocławskiej», realizowanie

bieżących zamówień na dostarczanie danych o dorobku naukowym, tworzenie podsumowań naukometrycznych i rankingów wg określonych wskaźników wartościujących, eksport danych do baz pozauczelnianych.

Słowa kluczowe: baza danych, dorobek naukowy, baza bibliograficzna, bibliometria.

Elzbieta Antasik
Beata Starosta

The DONA database: a system of registering the scholarly achievements of staff at the Wrocław University of Science and Technology

Abstract. DONA is a database registry of published (since 1945) and unpublished (since 1969) works by staff of the Wrocław University of Science and Technology. The database is an essential source of bibliographic and statistical information, supplemented by bibliometric indicators from Journal Citation Reports, Master Journal List, and Web of Science Core Collection. The Rector ensures DONA's effectiveness by requiring staff to register their scholarly works. DONA is based on the Aleph library system, some elements of which have been modified and technologically enhanced. The database is developed in close cooperation with the Center for Scientific and Technical Information, other university units, and directly with the authors. DONA makes it possible to perform various types of tasks and services for the administration and particular units, as well as individual staff, doctoral candidates, and students. The most important of these are: preparing annual reports, responding to current requests for information about scholarly achievements, creating metric summaries and rankings, based on performance factors, conducting analyses of citations, export of the data to governmental databases.

Keywords: database, scholarly achievement, bibliographic database, bibliometrics.

Ельжбета Антасік
Беата Староста

База DONA – система реєстрації і аналізу наукового доробку працівників Вроцлавського технічного університету

Анотація. DONA – це база, яка реєструє публікації (з 1945 р.) і неопубліковані документи (з 1969 р.) наукових працівників Вроцлавської політехніки. DONA є важливим джерелом бібліографічних і статистичних даних, доповнених бібліометричними показниками з Journal Citation Reports (імпакт-фактор), Master Journal List (філадельфійський список) і Web of Science Core Collection (цитування). База працює на основі АБІС ALEPH. Згідно наказу ректора регламентовано і окреслено правила обов'язкової реєстрації наукових праць. База даних функціонує завдяки тісній співпраці Центру знань і науково-технічної інформації з іншими підрозділами університету та безпосередньо з авторами. База даних дозволяє виконувати різні види робіт і послуг для керівництва та окремих підрозділів університету, а також для потреб окремих працівників і студентів. Найважливішими з них є: опрацювання річного звіту «Аналіз наукового доробку працівників Вроцлавської політехніки», виконання поточних замовлень про стан наукового доробку, створення звітів і наукометричних рейтингів за конкретними показниками, генерація аналізу цитувань публікацій співробітників і докторантів, експортування інформації до позауніверситетських баз даних.

Ключові слова: база даних, науковий доробок, бібліографічна база, бібліометрія.